

5. วิธีการคำนวณราคากลาง

งานก่อสร้างอาคาร

การคำนวณราคากลางในงานก่อสร้างอาคาร ผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางต้องคำนวณราคากลางโดยใช้วิธีประมาณการราคาอย่างละเอียด ซึ่งกำหนดแนวทางปฏิบัติ วิธีการ และขั้นตอนการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง ดังนี้

1. ถอดแบบก่อสร้าง เพื่อสำรวจและกำหนดรายการงานก่อสร้าง หน่วยวัด และปริมาณงานวัสดุ หรือค่าแรงงานสำหรับแต่ละรายการงานก่อสร้าง รวมถึงการปรับจำนวนหรือปริมาณงาน หรือวัสดุของบางรายการตามที่กำหนดให้สอดคล้องกับการก่อสร้างที่เป็นจริง ประกอบด้วย

(1) บัญชีแสดงรายการงานก่อสร้างสำหรับงานก่อสร้างอาคาร

(2) การคำนวณปริมาณงาน การเผื่อ และการคำนวณเผื่อปริมาณวัสดุรวมต่อหน่วยงานก่อสร้างอาคาร

(3) มาตรฐานการวัดปริมาณงานในงานก่อสร้างอาคาร

(4) การคำนวณค่าวัสดุรวมต่อหน่วย

ทั้งนี้ ในการถอดแบบก่อสร้างผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลาง ควรแยกรายการงานก่อสร้างลงในแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องไว้เป็นส่วน ๆ ซึ่งผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางอาจแยกรายการงานก่อสร้างที่ได้จากการถอดแบบก่อสร้างออกเป็นงาน หรือกลุ่มงานตามความเหมาะสมและสอดคล้องตามข้อเท็จจริงสำหรับโครงการงานก่อสร้างนั้น โดยแบบฟอร์มที่ใช้ ประกอบด้วย

(ก) แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1) สำหรับจำแนกหรือแยกรายการงานก่อสร้างที่ได้คำนวณค่าวัสดุ หรือค่าวัสดุรวมต่อหน่วย หรือค่าแรงงาน หรือค่างานที่เกี่ยวข้องกับค่างานต้นทุน โดยใช้แบบสรุปค่าก่อสร้าง ค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1 (ก)) เป็นใบปะหน้าของแต่ละงานหรือกลุ่มงาน

(ข) แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ (แบบ ปร.2) สำหรับจำแนกหรือแยกรายการงานก่อสร้างที่ได้คำนวณค่าครุภัณฑ์จัดซื้อในราคาผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย (ยังไม่รวมค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม) โดยใช้แบบสรุปค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ (แบบ ปร.2 (ข)) เป็นใบปะหน้าไว้ทุกชุดที่เกี่ยวข้องกับครุภัณฑ์จัดซื้อ

กรณีที่มีความจำเป็นต้องมีค่าติดตั้ง ให้ผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางสืบราคาค่าติดตั้ง พร้อมทั้งแสดงเหตุผลความจำเป็นและให้มีรายละเอียดประกอบการสืบราคาค่าติดตั้งไว้ด้วย ทั้งนี้ การสืบราคาครุภัณฑ์ต้องแยกราคาครุภัณฑ์และค่าติดตั้งออกจากกัน โดยราคาครุภัณฑ์ต้องไม่มีองค์ประกอบค่าติดตั้ง

(ค) แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด (แบบ ปร.3) สำหรับคำนวณในส่วนของค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด โดยไม่มีใบปะหน้า

2. นำรายละเอียดหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ค่าวัสดุ หรือค่าวัสดุรวมต่อหน่วย หรือค่าแรงงาน มาคำนวณกับจำนวนหรือปริมาณของแต่ละรายการงานก่อสร้าง ดังนี้

2.1 รายการงานก่อสร้างใดที่เกี่ยวข้องกับค่างานต้นทุน ให้คำนวณค่าวัสดุ หรือค่าวัสดุรวมต่อหน่วย หรือค่าแรงงานในราคาต้นทุน (ยังไม่รวมค่าอำนาจการ ค่าดอกเบี้ย ค่ากำไร และค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม)

2.2 รายการงานก่อสร้างใดที่เกี่ยวข้องกับครุภัณฑ์จัดซื้อ ให้คำนวณในราคาผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย (ยังไม่รวมค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม) และกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีค่าติดตั้ง ให้สืบราคาค่าติดตั้ง พร้อมทั้งแสดงเหตุผลความจำเป็นและให้มีรายละเอียดประกอบการสืบราคาค่าติดตั้งไว้ด้วย ทั้งนี้ การสืบราคาครุภัณฑ์ต้องแยกราคาครุภัณฑ์และค่าติดตั้งออกจากกัน โดยราคาครุภัณฑ์ต้องไม่มีองค์ประกอบค่าติดตั้ง

2.3 ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด ให้คำนวณตามข้อกำหนดในส่วนของการคำนวณค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดสำหรับงานก่อสร้างอาคาร

3. รวมค่าใช้จ่ายของทุกรายการงานก่อสร้างในแบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคาค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1) แต่ละชุด แล้วนำค่าใช้จ่ายของทุกรายการงานก่อสร้างนั้น ไปกำหนดไว้ในแบบสรุปค่าก่อสร้าง ค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1 (ก)) ช่อง ค่างานต้นทุน

4. รวมค่าครุภัณฑ์จัดซื้อในแบบสรุปค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ (แบบ ปร.2 (ก)) ช่องค่าครุภัณฑ์ ซึ่งเป็นใบปะหน้าของ แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ (แบบ ปร.2) ชุดนั้น ๆ

5. รวมค่างานต้นทุนทั้งโครงการงานก่อสร้าง (ทุกรายการงานก่อสร้างจากแบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1)) ทุกชุด ที่คำนวณในราคาต้นทุน หรือจะรวมค่างานต้นทุนในช่องค่างานต้นทุนจากแบบสรุปค่าก่อสร้าง ค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1 (ก)) ทุกใบ ก็ได้

6. นำค่างานต้นทุนทั้งโครงการงานก่อสร้างไปเทียบหาค่า Factor F จากตาราง Factor F ที่เกี่ยวข้อง โดยหาค่างานต้นทุนอยู่ในระหว่างช่วงของค่างานต้นทุนที่กำหนดตามตาราง Factor F ให้เทียบหาค่า Factor F ทั้งนี้ การใช้ตาราง Factor F ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดการใช้ตาราง Factor F

7. ในแบบสรุปค่าก่อสร้าง ค่างานต้นทุน (แบบ ปร.1 (ก)) ให้นำค่า Factor F ที่ได้จากรายการ Factor F ไปกำหนดไว้ในช่อง Factor F และนำผลคูณค่างานต้นทุน (ช่องค่างานต้นทุน) x ค่า Factor F (ในช่อง Factor F) ไปกำหนดไว้ในช่องค่าก่อสร้าง ซึ่งผลลัพธ์ในช่องค่าก่อสร้าง คือ ค่าก่อสร้างในส่วนของงานหรือกลุ่มงานนั้น ๆ

8. ในแบบสรุปค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ (แบบ ปร.2 (ก)) ให้คำนวณค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของครุภัณฑ์ในอัตราปัจจุบัน มากำหนดไว้ในช่องค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม และคำนวณค่าติดตั้งที่ได้จากการสืบราคา ไปกำหนดไว้ในช่องค่าติดตั้ง จากนั้นให้นำผลรวมช่องค่าครุภัณฑ์ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม และค่าติดตั้ง มากำหนดไว้ในช่องค่าครุภัณฑ์ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม และค่าติดตั้ง ซึ่งผลลัพธ์ในช่องค่าครุภัณฑ์ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม และค่าติดตั้ง ก็คือค่าก่อสร้างในส่วนของครุภัณฑ์จัดซื้อ ที่ต้องคำนวณในราคาผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย สำหรับงานหรือกลุ่มงานนั้น ๆ

9. ในกรณีที่มิได้มีค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด ให้คำนวณแต่ละรายการตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร โดยรายการใดที่ต้องชำระค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม ก็ให้รวมค่าภาษีมูลค่าเพิ่มไว้ด้วย จากนั้นให้นำผลรวมของค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดแต่ละรายการ มาสรุปไว้ในแบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด (แบบ ปร.3) แล้วรวมยอดทุกรายการไว้ในช่องรวมค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดทุกรายการ ซึ่งผลลัพธ์ในช่องรวมค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดทุกรายการ คือ ค่าก่อสร้างในส่วนของการใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด สำหรับโครงการงานก่อสร้างอาคารนั้น

10. นำค่าก่อสร้างของทุกงานหรือกลุ่มงาน ที่สรุปไว้ในส่วนของค่างานต้นทุน ส่วนของค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ และส่วนของค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด มาสรุปไว้ในแบบสรุปราคากลางงานก่อสร้างอาคาร (แบบ ปร.4) แล้วรวมค่าก่อสร้างของทุกงานหรือกลุ่มงาน จะได้ค่าราคากลางทั้งโครงการงานก่อสร้างอาคารนั้น

11. รวบรวมและจัดทำรายงานการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร ทั้งนี้ รายงานการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร ควรประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

- (1) แบบสรุปค่างานก่อสร้าง ค่างานต้นทุน : แบบ ปร.1 (ก) (อาจมีมากกว่า 1 ชุด)
- (2) แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่างานต้นทุน : แบบ ปร.1 (อาจมีมากกว่า 1 ชุด)
- (3) แบบสรุปค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ : แบบ ปร.2 (ก) (อาจมีมากกว่า 1 ชุด)
- (4) แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่าครุภัณฑ์จัดซื้อ : แบบ ปร.2 (อาจมีมากกว่า 1 ชุด)
- (5) แบบแสดงรายการ ปริมาณงาน และราคา ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด : แบบ ปร.3 (ถ้ามี)
- (6) แบบแสดงการคำนวณและเหตุผลความจำเป็น สำหรับค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด
- (7) แบบสรุปราคากลางงานก่อสร้างอาคาร : แบบ ปร.4
- (8) รายละเอียดการหาค่า Factor F
- (9) แบบบันทึกแสดงผลและความจำเป็นหรือรายละเอียดในการสืบและการกำหนดราคาวัสดุก่อสร้าง

12. นำเอกสารรายงานการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคารที่ได้ดำเนินการตามข้อ 11 เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบ